

Monisäikeinen metsäsuunnittelututkimus

Metla/Erkki Oksanen & Essi Puranen

METLA

Lisätietoja

Professori Mikko Kurttila
Metsätutkimuslaitos - Metla
PL 68, 80101 JOENSUU,
puh 010 211 3262,
mikko.kurttila@metla.fi

<http://www.metla.fi/ohjelma/msu/>
<http://www.metla.fi/metinfo/mela>

MONISÄIKEINEN METSÄSUUNNITTELUTUTKIMUS

Metsäsuunnittelu

Metsäalan haasteena on hankkia metsistä riittävästi puuta metsäteollisuuden raaka-aineeksi ja energiakäyttöön sekä samalla säilyttää metsät riittävän monipuolisina muihin tarkoituksiin. Metsien monipuolinen ja tehokas hyödyntäminen edellyttää monikäyttöä ja metsän eri käyttömuotojen yhteensovittamista.

Metsäsuunnittelu antaa vastauksia käyttömuotojen yhteensovittamisen haasteisiin. Suunnittelu on metsien kestävää käyttöä ja hoitoa koskevan päätöksenteon tukemista, jossa yhdistetään päätösvaihtoehtoja ja niiden seurauksia kuvaava tieto päätöksentekijän ja muiden osapuolien tavoitteisiin.

Suunnittelututkimus Metlassa

Metlan metsäsuunnittelututkimus kehittää alueellisia metsäsuunnittelu- ja edistämiskäytäntöjä sekä niissä tarvittavia tietotuotteita ja -palveluja. Kehittämiskohteita ovat esimerkiksi eri metsäohjelmien laadintaprosessit sekä niissä tarvittavat vaihtoehtolaskelmat ja vaikutusanalyysit. Lisäksi kehitetään perhemetsän omistajien päätöstukea metsien käytön ja puukaupan suunnittelussa.

Tutkijat toimivat usein yhteistyössä eri tahojen kanssa. Suunnitteluprosessin, -tuotteiden ja palveluiden kehittämiskohteita löytyy isojen metsänomistajien sekä metsäkeskusten, metsänhoitoyhdistysten ja muiden metsäsuunnittelua tekevien tahoilta.

Metsäsuunnittelututkimusta on viime vuosina viety Metlassa eteenpäin laajojen tutkimusohjelmien avulla. Juuri päättynyt Metsävaratietojärjestelmän ja metsäsuunnittelun tutkimus- ja kehittämisohjelma tehosti metsätalouden toimijoiden, metsätiedon tuottajien, tieto- ja viestintäteknologian sovellusten kehittäjien sekä tutkijoiden vuorovaikutusta.

Metlan metsäsuunnittelututkimuksella on ”vanhoja”, pitkälle kehitettyjä tuotteita, mutta aikaansa seuraava tieteenala on tehnyt myös uusia valtauksia.

Vaihtoehtolaskelmilla on uskollinen käyttäjäkunta

MELA-suunnitteluohjelmistoon ja Valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) aineistoihin perustuvat vaihtoehtolaskelmat on tarkoitettu strategisen suunnittelun apuvälineeksi. Niitä on käytetty sekä yritysten investointipäätösten tukena että laajemmin metsäpolitiikassa arvioitaessa toimintaympäristön muutosten vaikutuksia puuntuotantoon ja metsän muihin käyttömuotoihin.

Ensimmäiset laskelmat tehtiin 1980-luvun alussa talousneuvoston Metsä 2000 -ohjelman laadintaa varten. Sitten vaihtoehtolaskelmia on sovellettu Kansallista metsäohjelmaa 2010 ja 2015 sekä alueellisia metsäohjelmia laadittaessa.

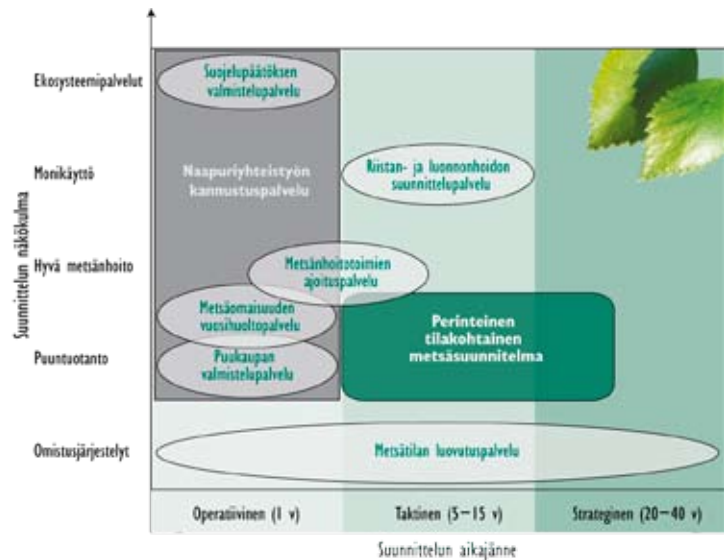
MELA Tulospalvelun avulla jokainen tiedontarvitsija voi nykyisin helposti tarkastella metsien tuoreimpia tuotanto- ja käyttömahdollisuusarvioita sekä metsävarojen kehitystä.

Metsänomistajatutkimuksella ”kestotilaus”

Suurin osa Suomen metsistä, noin 14 miljoonaa hehtaaria metsätalousmaata, on 700 000 yksityismetsänomistajan hallinnassa. Siksi metsänomistajatutkimus esimerkiksi metsä-

suunnittelun näkökulmasta on jo pitkään ollut yksi Metlan tutkimusteemoista.

Vuonna 2010 valmistuneessa tutkimuksessa tarkasteltiin muun muassa sitä, kuinka yleisiä erilaiset metsien käyttöön liittyvät päätöstehtävät ovat metsänomistajille ja minkälaisia palveluita he kokevat tarvitsevansa erilaisissa metsän käyttöön liittyvissä päätöstilanteissaan. Kysyntää näyttäisi olevan etenkin operatiivisilla suunnittelupalveluilla. Päätöksentekoon tarvitaan tukea muun muassa puun myyntiin liittyvissä asioissa, metsänhoitotöiden järjestelyissä ja tilan omistusjärjestelyjen tekemisessä.

Metsänomistajille suunnattuun kyselyyn pohjautuvat metsäsuunnittelun palveluaihiot, joilla voi täydentää perinteisen tilakohtaisen metsäsuunnittelun tarkastelunäkökulmia. (Lähde: Hujala ym. 2010)

Maiseman herkkyy sluokitusmalli auttaa tunnistamaan maisemallisesti tärkeitä alueita

Tutkimushankkeessa kehitetään menetelmää, jonka avulla voidaan toteuttaa lopulta koko maan kattava talousmetsien visuaalisen metsämaiseman herkkyy sluokitus. Luokituksen avulla voidaan tunnistaa maisemallisesti tärkeitä alueita.

Herkkyy sluokitusmallin avulla saatu tieto tukee metsien käyttöön liittyvää päätöksentekoa, neuvontaa ja ohjausta sekä valtion että yksityismetsissä. Herkkyy stiedon avulla voidaan kohdistaa esimerkiksi maisemaa huomioonottavien hakkuiden suunnittelu ja toteutus sekä tarkemmat maastoinventoinnit ja maisema-analyysit maisemallisesti tärkeille alueille.

Alueellisten ja paikallisten luonnonvaraohjelmaj prosessien kehittäminen

Uusissa tutkimushankkeissa selvitetään muun muassa sitä, kuinka elinkeinolähtöinen, monitavoitteinen metsäsuunnittelu toimii matkailukohteissa ja kuinka sitä pystytään kehittämään. Metlassa asiaa tutkitaan pilottina Rukan ja Kuusamon alueella. Lisäksi kansainvälisessä EU-rahoitteisessa hankkeessa mietitään luonnonvarojen käyttöön liittyvien alueellisten ohjelmaj prosessien kehittämistä. Tuloksia tutkimuksista on luvassa vuonna 2013.